

SPRÁVA KRNAP

Správa krkonošského národního parku

ROČENKA
2018

1. KRKONOŠSKÝ NÁRODNÍ PARK ENCYKLOPEDIČKY

Krkonoše

- krystalické pohoří prvohorního stáří o rozloze 721 km² (jižní česká část 454 km², severní polská část 177 km²)
- rozpětí nadmořských výšek od 400 po 1 603 m n. m. (vrchol Sněžky, nejvyšší česká hora)
- geologickou stavbu určují krystalické břidlice (svory, fylity, kvarcity) a krkonošská žula
- výrazné pozůstatky čtvrtohorního zalednění a působení periglaciálního klimatu – ledovcové kary a trogy, morény, ledovcová jezera, mrazem tříděné půdy, tory, periglaciální sutě, kryoplanáčnické terasy
- pramenná oblast Labe, Úpy, Jizerky a Mumlavy, na polské straně Kamienna, Wrzosówka, Podgórna, Lomnica a Jedlica; výrazné vodopády, obří hrnce
- chladné a vlhké oceánické podnebí, převládající západní větry, teplota +6 °C až 0 °C, srážky od 800 mm na úpatí až po 1 600 mm na hřebenech; sněhová pokrývka 100 až 300 cm, na hřebenech zůstává ležet až 180 dní; 50 aktivních lavinových drah
- 4 vegetační výškové stupně (submontánní mezi 400 až 800 m n. m., montánní mezi 800 až 1 200 m n. m., subalpínský mezi 1 200 až 1 450 m n. m. a alpínský mezi 1 450 až 1 603 m n. m.)
- krkonošská arкто-alpínská tundra v subalpínském a alpínském stupni je unikátním dokladem opakovaného propojení severské a alpské přírody na hřebenech Krkonoš v průběhu několika zalednění Evropy koncem třetihor a ve čtvrtohorách
- přes 1 300 druhů cévnatých rostlin a téměř 300 druhů obratlovců (převážně ptačích druhů); vysoký počet glaciálních reliktních a krkonošských endemitů
- k nejvýznamnějším ekosystémům patří listnaté, smíšené a horské smrkové lesy, porosty kleče, květnaté horské louky, severské smilkové louky, alpínské vyfoukávané trávníky, křivolesy a alpínské nivy na lavinových drahách, hřebenová severská rašeliniště

Krkonošský národní park

- Krkonošský národní park (KRNAP) zřízen v roce 1963 na rozloze 550 km² vč. ochranného pásma, na polské straně hor zřízen Karkonoski Park Narodowy (KPN) již v roce 1959 na rozloze 56 km²; Správa KRNAP sídlí ve Vrchlabí, Dyrekcja KPN v Jelení Hoře
- I. zóna KRNAP (přísná přírodní) – 4 503 ha, II. zóna (řízená přírodní) – 3 416 ha, III. zóna (okrajová) – 28 408 ha, ochranné pásmo – 18 642 ha
- od roku 1992 jsou Krkonoše zařazeny do mezinárodní sítě biosférických rezervací UNESCO jako bilaterální biosférická rezervace Krkonoše/Karkonosze; severská rašeliniště na hřebenech jsou zařazena do seznamu mokřadů mezinárodního významu v rámci Ramsarské konvence; celé Krkonoše jsou uvedeny mezi významnými ornitologickými lokalitami v Evropě (IBA)
- na české straně Krkonoš se rozkládají katastry 29 obcí
- počet trvale bydlících obyvatel v obou parcích je přibližně 27 000, na území horské části Krkonoš se nachází přibližně 6 000 trvale obydlených nebo rekreačních objektů, z toho v národních parcích asi 1 500; na území I. a II. zóny KRNAP je situováno 82 objektů
- celková roční návštěvnost se dříve odhadovala na 5–6 milionů pobytových dnů na české straně Krkonoš, až 2 miliony na polské straně Krkonoš, z toho přes 60 % je v zimním období; oba národní parky tak patří mezi nejnavštěvovanější evropská chráněná území. Aktuální čísla ukazují, že Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo navštíví 3,6 lidí a stráví zde téměř 11,3 milionů osobodní.
- síť turistických cest na české straně Krkonoš má celkovou délku přibližně 800 km, v provozu je cca 400 lyžařských vleků a lanovek a přibližně stejný počet sjezdových tratí a lyžařských svahů
- podrobné informace o území KRNAP a všech aktuálních událostech lze získat v síti informačních středisek, která jsou v Peci pod Sněžkou, v Obřím dole, v Temném Dole, ve Vrchlabí, ve Špindlerově Mlýně, na Strážném, v Rokytnici nad Jizerou a v Harrachově

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SPRÁVY KRNAP

Charakteristika Správy KRNAP a její hlavní činnosti

- Správa KRNAP je příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR. Sídlí ve Vrchlabí (Dobrovského čp. 3). V regionu Krkonoš má řadu detašovaných pracovišť. V čele Správy je ředitel, jmenovaný do funkce ministrem životního prostředí.
- Správa KRNAP je odbornou organizací pro ochranu přírody, zabezpečení strážní, kontrolní a informační služby, provádění sanačních a údržbářských prací a kulturně-výchovné činnosti pro území národního parku (NP) a jeho ochranného pásma (OP). Současně provádí hospodářskou činnost v lesích.
- Posláním Správy je zajistit uchování a zlepšení přírodního prostředí NP a jeho OP, zejména ochranu či obnovu samořídících funkcí přírodních systémů, přísnou ochranu krkonošské flóry a fauny, zachování typického vzhledu krajiny, naplňování vědeckých a výchovných cílů a využití území NP a OP k ekologicky únosné turistice a rekreaci nezhoršující životní prostředí.

Těmto činnostem odpovídá organizační struktura Správy KRNAP (viz schéma na str. 5), podle níž je organizace členěna na čtyři samostatné odbory:

Odbor péče o národní park
Odbor státní správy
Odbor vnějších vztahů
Odbor vnitřních věcí

Z hlavních činností jednotlivých odborů

Odbor péče o národní park

- systematický průzkum, inventarizace a monitoring vývoje přírodního fondu
- koordinace výzkumu přírodního fondu a účast v národních a mezinárodních výzkumných projektech
- management významných přírodovědných lokalit
- záchrana genofondu in situ a ex situ, vč. provozu útulku pro hendikepované organismy
- vyhodnocování forem využívání území NP a jeho OP
- koncipování plánu péče o NP a jeho OP a koordinace jeho plnění
- odborné posudky a poradenská činnost
- povolování vstupu do I. a II. zóny NP a zvláště chráněných území
- vydávání sborníku vědeckých prací OPERA CORCONTICA
- správa, hospodaření a ochrana lesních pozemků a lesních porostů na nich rostoucích, včetně lesních cest, provozních budov – staveb sloužících k zajištění lesního hospodaření
- zajištění (dodavatelsky nebo ve vlastní režii) veškerých činností zabezpečujících optimální plnění všech funkcí lesů na území NP a jeho OP
- péče o genofond lesních dřevin
- správa určených drobných vodních toků a vodohospodářských děl, zajišťování lesnicko-technických meliorací a hrazení bystřin
- plnění výkonu práva myslivosti a rybářství
- dohled a inspekční činnost v terénu
- údržba turistických horských cest
- vybavení terénu pro návštěvníky
- regulace provozu motorových vozidel
- práce s návštěvníky, exkurze, přednášky

Odbor státní správy

- výkon státní správy dle zákona o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb., v platném znění) na území KRNAP a jeho OP
- výkon státní správy dle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě (č. 167/2008 Sb., v platném znění) na území KRNAP a jeho OP
- výkon státní správy dle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb., v platném znění) pouze na území KRNAP
- výkon státní správy dle zákona o myslivosti (č. 449/2001 Sb., v platném znění) pouze na území KRNAP
- výkon státní správy dle zákona o rybářství (č. 99/2004 Sb., v platném znění) pouze na území KRNAP
- funkce dotčeného orgánu státní správy pro úseky, kde jsou výkonem státní správy pověřeny stavební úřady, vodohospodářské úřady, báňské úřady apod. (např. stavební činnost, vodní hospodářství, odpady, lesní hospodářství, změny kultur pozemků a další)
- v rámci vymezených kompetencí vydává závazná stanoviska a vede samostatná správní řízení ukončená správními rozhodnutími
- normotvorná činnost, tj. vydávání nařízení Správy KRNAP

Odbor vnějších vztahů

- vydávání měsíčníku KRKONOŠE – JIZERSKÉ HORY
- správa fotoarchivu
- sbírkotvorná činnost vč. evidence, preparace, konzervace a restaurace sbírkového fondu
- správa regionální a studijní knihovny
- výzkum a průzkum regionu na úseku historie, etnografie a přírodních věd
- prezentace muzejní činnosti a sbírkového fondu prostřednictvím výstav, expozic a publikací
- výchovné programy, přednášky a exkurze pro děti, mládež, dospělé návštěvníky a obyvatele Krkonoš
- soutěže, letní tábory a aktivity mládeže, stanice Mladých ochránců přírody
-
- propagační a ediční činnost, audiovizuální programy, návrhy informačního vybavení terénu
- zajišťování činnosti sítě stálých a sezonních informačních středisek

Odbor vnitřních věcí

- plánování a financování všech činností Správy KRNAP
- účetnictví, mzdy a fakturační činnost
- správa a ochrana majetku
- investiční činnost, údržba budov a staveb
- vnitropodniková doprava
- tvorba informačních databází a jejich využívání pomocí GIS
- výměna informací a materiálů v rámci institucí v ČR a zahraničí
- odborný a technický servis počítačové sítě Správy KRNAP
- provozování vlastní domovské stránky Správy KRNAP (www.krnep.cz) a interní verze www pro vnitřní komunikaci v rámci Správy KRNAP

3. OCHRANA PŘÍRODY

Projekt Fauna Krkonoš v celoevropském finále!

Česko-polský projekt Fauna Krkonoš, který v letech 2011–2015 mapoval na české i polské straně hor krkonošské motýly, ptáky, netopýry a jeleny, se dostal mezi 25 nejlepších projektů na ochranu lokalit soustavy Natura 2000 v celé Evropě. Soutěž European Natura 2000 Awards oceňuje ty nejzajímavější projekty na ochranu míst, významných z hlediska celého kontinentu – a k nim patří i Krkonoše.

Cílem projektu bylo získání aktuálních údajů o rozšíření, početnosti, příp. trendech významných skupin živočichů na území obou národních parků v Krkonoších, které jsou zároveň lokalitami soustavy Natura 2000. Projekt poprvé v historii umožnil systematické zmapování denních motýlů a netopýrů v našich nejvyšších horách, umožnil po 20 letech zopakování monitoringu ptáků českých a polských Krkonoš a sledování migračních tras a chování krkonošské populace jelena lesního. Bližší informace o projektu, včetně v projektu vydaných atlasů, najdete na adrese www.krnep.cz/fauna-krkonos.

Projekt POPFK – Výskyt a genetická diverzita populací pstruha obecného (*Salmo trutta m. fario*) v Krkonoších

Projekt se skládal ze dvou hlavních částí: 1) ichtyologického průzkumu horní části povodí řek v KRNAP a 2) analýzy genetické struktury populací pstruha obecného (*Salmo trutta m. fario*).

Během ichtyologických průzkumů byla vyhodnocena struktura rybích populací mimo jiné v revírech obhospodařovaných Správou KRNAP. Bylo zjištěno, že stávající bezzásahový režim na některých revírech vede k vyrovnání věkové struktury populací ryb a přirozené rozmnožování je dostačující pro jejich obnovu. Byla také zmapována horní hranice výskytu pstruha obecného na řece Labi a navazující populace nepůvodního sivena amerického, která zde přežívá v zakrslé formě. Během průzkumů byly také doplněny nové údaje o výskytu vranky obecné a mihule potoční.

Genetické analýzy odhalily, že se na území Krkonoš vyskytují nejméně tři geneticky unikátní a navzájem nepodobné populace pstruha obecného, a to v Klínovém potoce, Úpě v Obřím dole a horní části řeky Jizerky. Ty jsou izolovány od geneticky poměrně uniformních populací vysazovaných na revírech ČRS v jiných částech Krkonoš. Ekologický význam těchto populací obecně spočívá ve vybraných vlastnostech, jako je migrační, teritoriální a antipredační chování, morfologie těla či věk a velikost dosažení dospělosti, které zpravidla umocňují schopnost přežít a reprodukce místních populací ve specifických podmínkách prostředí v porovnání s odchovaným a vysazovaným plůdkem neregionálního původu. Získaná data pomohou lépe směřovat management ryb a chránit dochovaný stav krkonošských vodních toků.

Krkonošský národní park je pilotním územím pro Green List Mezinárodní unie ochrany přírody

Krkonošský národní park byl vybrán jako jedno z dvaceti pilotních území v EU pro ověření kritérií k zařazení na tzv. „Green List of Protected Areas“ neboli „Zelený seznam chráněných území“. Na tento seznam jsou zařazovány lokality, které splňují náročné kvalitativní standardy správné správy včetně spolupráce s místními partnery.

Očekává se tedy, že taková území jsou nejen dostatečně chráněna, ale zároveň využívána tak, aby neklesala jejich kvalita. Dlouhodobým cílem, je, aby veškerá chráněná území standardy dobré správy, tj. kritéria pro zařazení na Zelený seznam, splňovala.

„Pro nás je to samozřejmě docela pocta, že byly Krkonoše vybrány mezi dvacítku chráněných územích, na nichž se budou testovat kritéria kvality péče pro podmínky Evropské unie. Začínáme za pár týdnů a jsem přesvědčen, že na Green List IUCN patříme,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch.

Globální standardy Zeleného seznamu vytvořila Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN – International Union for Conservation of Nature). Účelem zmíněné pilotní fáze je ověřit standardy modifikované pro státy EU, s ohledem na specifika soustavy Natura 2000, která na jiných kontinentech neexistuje. Ověření bude probíhat v letních měsících tohoto roku, a výsledek bude znám nejdéle v říjnu.

Více informací naleznete zde: <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/our-work/iucn-green-list>

Mapujeme podzemí Krkonoš

Krkonoše jsou v hledáčku vědců a výzkumníků už více než 300 let. Co však našim předkům dlouhá léta unikalo, je podzemí Krkonoš. To odborníci začali intenzivněji zkoumat až v 60. letech minulého století. Odborně zrevidovat všechny krasové jevy, zdokumentovat vybrané jeskyně, vyhodnotit jejich vodní režim a zpropagovat podzemí Krkonoš si klade za cíl projekt Inventarizace krasových jevů v regionu Krkonoš podpořený z Operačního programu životní prostředí.

„Krkonoše jsou jedním z nejprozkoumanějších území v České republice. O mnohých složkách přírody toho víme opravdu hodně. O krkonošském krasu toho ale mnoho nevíme,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Rádi bychom naším novým projektem navázali na kvalitní práci nadšených odborníků, speleologů, kteří zdejší podzemí od poloviny minulého století začali objevovat,“ dodal. V Krkonošském národním parku je vysoká koncentrace krasových jevů (především jeskyní, ponorů, krasových kanálů a drobných dutin). Doposud však tyto jevy nebyly zkoumány komplexně.

Projekt je rozdělen na čtyři základní okruhy. V prvním je nutné v terénu zrevidovat, jaké krasové jevy, především jeskyně, v Krkonoších máme, a opráší výsledky starých průzkumů. Ty jsou v mnoha případech v šuplících různých badatelů a spolků. Druhý okruh prací je ryze speleologický. Všechny lokality se musí doplnit o velmi podrobnou dokumentaci, ve většině případů je třeba zhotovit nové mapy. Součástí těchto praktických prací je i čerpací zkouška v podzemních jezerech Albeřické jeskyně a průzkumné sondy hloubené do jeskynních sedimentů. Třetí okruh bádání je asi nejnáročnější. Týká se geologie vybraných jeskyní a výzkumu krápníkové výzdoby a jeskynních sedimentů v nich. Tato část výzkumu by měla odpovědět na otázku, proč jsou jeskyně v těch místech, kde jsou, a na jakých geologických strukturách vznikají. Nejatraktivnější pro laickou veřejnost bude čtvrtý okruh prací. Tím je popularizace výsledků, jejímž vrcholem bude Albeřická jeskyně zobrazená v aktivním 3D modelu.

Hlavním řešitelem celého čtyřletého projektu je Česká speleologická společnost, spolek Albeřice a podílí se na něm několik specializovaných institucí, firem a jednotlivců.

Vlk zapózoval před fotopastí

Fotopast zachytila mladého vlka na Rýchorách. Jedná se tak o další důkaz, že se Krkonoše znovu stávají zájmovým územím těchto šelem.

Vlk z Krkonoš vymizel v polovině 19. století. Posledního zastřelili na české straně hor v roce 1842 (na polské v roce 1810). Po mnoha desetiletích se objevil v listopadu 2011, tehdy to bylo také na Rýchorách, a v srpnu 2016 na Erlebachových Boudách. V obou případech po sobě vlci zanechali důkazy v podobě stržené ovce, resp. telat. Od roku 2011 až do současnosti naši zoologové evidují i další pozorování vlka, ale ta jsou nedoložená. „Prvním skutečným nezvratitelným důkazem novodobého výskytu vlka v Krkonoších se tak stal letošní červenový snímek z rýchorské fotopasti,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Do Krkonoš se vlci s největší pravděpodobností šíří z východu – z Broumovska a Vraních hor, nebo z přilehlé části Polska. Rozmnožování tu ale zatím doloženo nebylo, vše nasvědčuje spíše migraci jednotlivých zvířat,“ doplnil zoolog Správy KRNAP Jiří Flousek.

Lidé se v souvislosti s výskytem vlků v Krkonoších nemají čeho obávat. Vlk je plaché zvíře a na člověka v našich podmínkách neútočí, naopak se mu vyhne. Starosti může přidělat místním hospodářům, jejichž stáda (zejména ovce) pro něj mohou být lákavá. Podle odborných studií ale hospodářská zvířata tvoří méně než 10 % vlní potravní základny, nejdůležitější složkou potravy jsou srnci, jeleni a divoká prasata. Pokud už hospodářům způsobí vlk škodu, v souladu se zákonem č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, kompenzuje hospodářům tuto ztrátu příslušný krajský úřad.

Další novinkou je možnost čerpat dotace z Operačního programu životní prostředí na ochranu proti škodám způsobeným velkými šelmy, zejména na vybudování kvalitnějšího oplocení a pořízení hlídacího psa. V Krkonoších již takto bylo podpořeno pět hospodářů a další své žádosti připravují.

Případ krkonošské vlčice

3. 9. 2018

Jelikož výsledky krevních testů z počátku tohoto týdne u vlčice nedávno odchytené nedaleko Vrchlabí ukázaly přítomnost protilátek na vzteklinu, museli jsme ve čtvrtek po dohodě s veterináři Safari Parku Dvůr Králové, infektology Fakultní nemocnice Hradec Králové a veterináři Státní veterinární správy přistoupit k utracení zvířete. Vzhledem k závažnosti možného rizika nebylo možno postupovat jinak. Následné testy podezření na vzteklinu naštěstí nepotvrdily.

Vlčice byla nalezena v pátek 3. srpna ráno v elektrickém ohradníkem obehnané ohradě s ovce na Vrchlabsku, kam pravděpodobně sledovala jinou skupinku vlků, která předchozí noc strhal hospodář čtyři ovce. Jevila známky frustrace a stresu, který bylo možné přičítat dlouhodobému nedobrovolnému pobytu (cca 30 hodin) v tomto zajetí a její neschopností přijímat potravu a tekutiny – zřejmě po zásahu elektřinou do mordy. Vlčice byla vypuštěna zpět do volné přírody, nicméně další dva dny se pohybovala v bezprostřední blízkosti lidských obydlí, až nakonec v pondělí 6. srpna vnikla přímo do jednoho z objektů, kde byla nakonec, za pomoci veterinářů, uspána a odchycena.

V karanténě Safari Parku Dvůr Králové poté dostala potravu a byla podrobena potřebným vyšetřením a testům. Přestože se její zdravotní stav v prvních dnech postupně zlepšoval, krevní testy na psinku vyšly negativně a ani vnější známky vztekliny zvíře neprojevovalo, poslední vzteklinové testy z počátku tohoto týdne bohužel ukázaly zvýšenou hladinu protilátek v krvi. V posledních dnech navíc veterináři zaznamenali sníženou schopnost reagovat na zvukové podněty, tedy oslabování sluchu, což může být rovněž jedním z vnějších příznaků vztekliny. Po konzultacích s veterináři i odborníky na infekční onemocnění jsme museli nakonec přistoupit k rozhodnutí zvíře utratit. Následné testy na mozkové tkáni zvířete nakonec přítomnost viru vztekliny vyloučily. Možným zdrojem protilátek v těle vlčice se nadále zabýváme.

Dnes přišly i výsledky genetické analýzy, které ukázaly, že se skutečně jednalo o samici čistokrevného vlka. Testy tedy vyvrátily podezření, že šlo o křížence vlka a psa.

V souvislosti s probíhajícím návratem velkých šelem do české (i krkonošské) přírody znovu připomínáme, že divoké šelmy se obvykle chovají velmi plaše a lidem se vyhýbají. V případě, že byste se v přírodě setkali se šelmou, která se chová odlišně, tedy bez projevů plachosti, kontaktujte preventivně Správu KRNAP na pohotovostním telefonním čísle 737 211 113.

Vytváříme nová tokaniště pro tetřívka

Pro tetřívka obecného jsou Krkonoše jednou ze dvou posledních oblastí s relativně početným výskytem. Přesto počet samců podle posledního sčítání v roce 2017 klesnul už na pouhých 74 kohoutků. Právě na populaci v Krkonoších, v Jizerských a Krušných horách závisí přežití druhu v celé ČR. Odborníci se snaží klesající trend zvrátit vytvářením vhodných podmínek pro jeho život, zejména novými tokaništi. V Krkonoších jsme proto letos na 11 plochách vytvořili 38 ha umělého bezlesí.

Jedním z hlavních důvodů mizení tetřívků, kromě rušení člověkem, je úbytek vhodných biotopů, v Krkonoších spojený zejména se zarůstáním imisních holin vzniklých v 70. a 80. letech minulého století. Nový les postupně odrůstá a tyto vhodné plochy postupně zarůstají a on tak přichází o prostředí vhodné k životu. Nepomohlo mu ani v minulosti rozšířené vysušování rašelinišť, kde tetřívek nachází vhodná stanoviště s dostatečnou potravní nabídkou a negativně působí i zvyšující se tlak na turistické a sportovní využití území. Nepříznivé jsou také vysoké stavy lišky obecné a prasete divokého podílejících se v některých oblastech významně na predaci hnízd a mladých ptáků. Pro udržení populace tetřívka v příznivém stavu je nezbytné věnovat všem ohrožujícím faktorům dostatečnou pozornost a vhodnými opatřeními tato rizika minimalizovat.

„Snažíme se klesajícímu početnímu trendu čelit obnovou jeho přirozených biotopů a zároveň vyloučit negativní antropogenní vlivy,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Pomocí přepážek opětovně zavodňujeme lesní rašeliniště, podsazujeme potravně významné dřeviny jako třeba břízu a jeřáb, podporujeme bylinné patro se zastoupením brusnicovitých a vřesovcovitých rostlin a vytváříme pro něj nová tokaniště. Zároveň se snažíme vyloučení jakéhokoliv rušení tetřívka na tokaništích a zimovištích v souvislosti s cestovním ruchem,“ upřesnil Böhnisch.

Osvědčenou možností k řešení tohoto problému je zachování nebo obnova vhodných ploch pro tetřívka. Dílčím cílem projektu je proto vytvoření nových nebo rozšíření již existujících volných ploch na lokalitách s aktuálním nebo potenciálním výskytem tetřívků, které vytvoří vhodné podmínky pro zachování nebo vznik nových tokanišť a přispějí tak k lepší komunikaci tetřívků mezi nimi. Na 11 plochách o celkové výměře 38,86 ha tak vytvoříme umělé bezlesí.

Realizace těchto opatření je součástí projektů Obnova samořídících funkcí lesních ekosystémů KRNAP v podmínkách trvalé emisní zátěže a Krkonoško-jizerskohorská populace tetřívka obecného, kterou jsou podpořeny prostředky z Operačního programu životní prostředí.

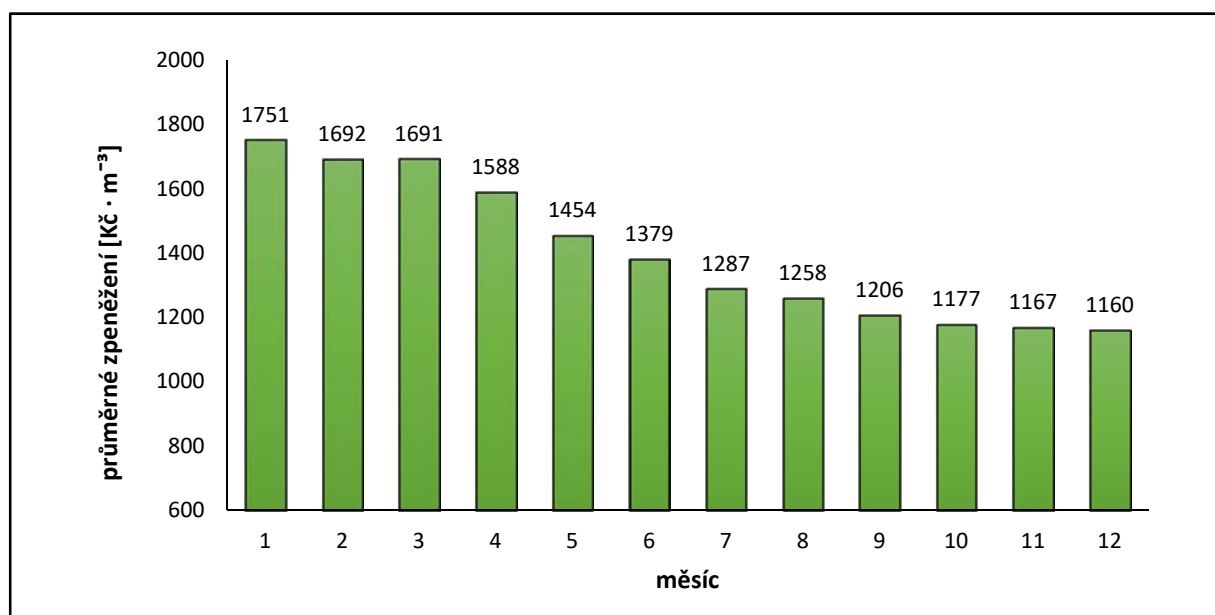
EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

4. PÉČE O LES

Komentář k odbytu dříví za rok 2018

V roce 2018 nebyly podmínky prodeji dříví nakloněny. Situace byla mnohonásobně horší než v roce 2017. Vážná situace byla způsobená převážně vývojem kůrovcové kalamity, ale svůj podíl na tom měly i jiné přírodní kalamity ve střední Evropě. Trh byl a stále je přesycen, proto mělo zpeněžení v průběhu roku neustále klesající vývoj. Tato skutečnost je dobře patrná z grafu č. 1.

Graf č.1. Průměrné měsíční zpeněžení 2018 [Kč· m⁻³]

Obecně lze říci, že v roce 2018 prakticky neexistoval sortiment, který by byl prodejní bez problémů a ve větším (potřebném) množství. Nefunkčnost trhu měla za následek neustálý pokles ceny, kdy nejvýraznější propad lze pozorovat mezi I. a III. Q. Snížení cen se nejvíce týkalo sortimentů horších kvalit, konkrétně kůrovcového dříví a vlákninových sortimentů, kterých je na trhu největší přebytek.

Velký přetlak hmoty paralyzoval rovněž prodej na veřejných trzích. Přes opakované snahy se na burze ani veřejných portálech neprodalo nic, obdobně jako v roce 2017. Tato skutečnost potvrzuje, že prodej dřeva za pomoci veřejných trhů není pro Správu KRNP vhodný. Nezaručí kontinuálnost a spolehlivost odbytu, která je zejména v současné situaci klíčová. Korektní a dlouhodobě navázané dodavatelsko-odběratelské vztahy mohou v tomto problematickém období alespoň částečnou jistotu odbytu poskytnout.

Přes všechny zmíněné skutečnosti byl plán odbytu pro rok 2018 naplněn na 98%.

Obnova lesa 2018

zalesňování

z toho :	ha	1000ks	% z plochy	% z množství
----------	----	--------	------------	--------------

Smrk ztepilý	4,21	12,330	28,41	40,80
Jedle bělokorá	5,40	3,990	36,44	13,20
Modřín opadavý	0,46	1,360	3,10	4,50
Buk lesní	3,76	10,930	25,37	36,17
Javor klen	0,45	1,162	3,04	3,85
Olše lepkavá	0,04	0,025	0,27	0,08
Bříza pýřitá	0,48	0,400	3,24	1,32
Třešeň ptačí	0,02	0,020	0,13	0,07
Celkem	14,82	30,217	100,00	100,00
síše a přirozená obnova				
Smrk ztepilý	39,32			
Modřín opadavý	0,06			
Jedle bělokorá	0,42			
Buk lesní	7,98			
Javor klen	0,03			
Jeřáb ptačí	2,67			

Lesy KRNAP prošly auditem FSC® bez připomínek

Certifikát FSC potvrzující ekologické hospodaření v lesích má Správa KRNAP od roku 2009. Letos jsme podstoupili nový certifikační audit, který nenašel žádné nedostatky v plnění závazných podmínek. Území Krkonošského národního parku je největším souvislým územím v České republice a jediným národním parkem, který v současné době tuto certifikaci má.

„Certifikace FSC je nejprestižnějším a nejpřísnějším hodnocením kvality péče o lesy. Dokazuje tedy naprosto jednoznačně, že Správa KRNAP se o krkonošské lesy stará příkladně. Správa KRNAP se rozhodla hospodařit podle Standardu FSC, protože tento cíl je bezprostředně v souladu s posláním národního parku,“ uvedl ředitel Správy KRNAP Jan Hřebačka. „Získání a obhajoba certifikátu FSC je pro nás prestižním oceněním. Vážím si jej o to více, že certifikační audit neměl ke způsobu obhospodařování lesa žádné připomínky, čímž potvrdil, že Správa KRNAP provádí odpovědné, přírodě blízké lesní hospodaření,“ dodal Hřebačka.

„Musím konstatovat, že obdivuju Vašu práci, a som rád, že mám príležitosť byť pri certifikácii Správy KRNAP,“ komentoval výsledky auditu Juraj Tužinský, certifikační auditor. Úkolem auditorů bylo prověřit, zda krkonošští lesníci hospodaří podle Českého standardu FSC (Forest Stewardship Council®). Ten je souborem 160 požadavků na ekologicky, sociálně a ekonomicky šetrné lesní hospodaření v podmínkách České republiky.

Hospodaření podle standardu FSC se odlišuje od běžného lesního hospodaření zejména tím, že omezuje vytváření holosečí, používání neodbouratelných pesticidů či pálení klestu v lese. Lesy jsou postupně převáděny na věkově rozrůzněné lesy s větším podílem listnatých stromů a jedle, které budou odolnější před větrnými, sněhovými a kůrovcovými kalamitami. Část lesních porostů je ponechána bez zásahů. Významný podíl dřeva zůstane v lese k zetlení, ke zvýšení druhové rozmanitosti rostlin a živočichů, k obnově půdního prostředí, k vyššímu zachycení vodních srážek (zmírnění povodní) a zdraví

ekosystému. Část porostů je vyjmuta z lesnického hospodaření a slouží jako trvalé referenční plochy. Přednostně jsou v lese ponechány doupné stromy jako hnízdiště ptáků. Hospodaření podle standardu FSC klade na správce lesa zvýšené nároky, ale je k přírodě odpovědnější než běžné hospodaření.

Samotný certifikát opravňuje jeho držitele označit produkty z certifikovaných lesů logem FSC. Toto označení je garancí odběrateli, že produkt (v našem případě především dříví) nepochází z nešetrného a exploatujícího hospodaření a že při jeho získání byly dodržovány pravidla zachování a rozvoje biologické různorodosti v lesích, že koupí produktu odběratel podporuje ochranu lesních ekosystémů a jejich zachování v rámci environmentálně vhodného hospodaření. Certifikát tedy nese dřevo, pocházející z našich lesů stejně jako například vánoční stromky, které každoročně nabízíme veřejnosti.

Systém FSC je založen na deseti celosvětově uznávaných principech a 56 kritériích, sloužících pro hodnocení. Při certifikačních auditech se ověřuje opětovně dodržování principů, stanovených standardy, transparentnost hospodaření a celkově šetrný přístup k životnímu prostředí. Audity jsou u držitelů certifikátu opakovány každoročně a po pěti letech je nutno absolvovat nový certifikační audit.

Organizaci a značku FSC vytvořili na začátku 90. let společně velké mezinárodní ekologické organizace (WWF, Greenpeace ad.), obchodní a dřevařské společnosti, sdružení domorodých obyvatel a obchodníků se dřevem z celého světa. Jejím cílem je podporovat environmentálně vhodné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné hospodaření v lesích.

Správa KRNP je držitelem FSC certifikátu s licenčním kódem FSC-C005056.

Správa KRNP získala v roce 2018 od společnosti Škoda Auto 16 220 sazenic lesních dřevin

Správa Krkonošského národního parku získala od Škoda Auto, a. s., v rámci projektu „Za každé prodané auto v ČR jeden zasazený strom“ prostředky na nákup a výsadbu 16 220 sazenic. Cílem projektu je podpořit nekomerční výsadbu především v místech ohrožených vodní či větrnou erozí, v místech ohrožených sesuvy půdy, zelené pásy mezi komunikacemi a obcí či rekultivace území. Tímto projektem chce společnost Škoda Auto upozornit na aktivity v oblasti životního prostředí a snižování emisí.

Správa Krkonošského národního parku se opětovně stala úspěšným žadatelem v projektu a získala 174 203 korun (bez DPH) na nákup a výsadbu 16 220 sazenic jedle bělokoré a listnatých dřevin. Výsadby se provádějí za účelem zlepšení druhové skladby porostů na území Správy KRNP, a to formou podsadeb stávajících, převážně smrkových porostů sazenicemi jedle bělokoré a listnatých dřevin nebo formou dosadeb těchto dřevin do založených smrkových kultur. Celkem se v rámci projektu vysadilo 3 970 ks sazenic jedle bělokoré, 10 940 ks buku lesního, 1 160 ks javoru klenu a 150 ks modřínu opadavého.

5. STÁTNÍ SPRÁVA

Vývoj v legislativě

V roce 2018 nebyl zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. Novelizován, bylo vydáno pouze několik prováděcích předpisů či novel stávajících. Byla to vyhláška vztahující se zejména k posuzování vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti - vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny, a důležitá vyhláška č. 45/2018 Sb., o plánech péče, zásadách péče a podkladech o vyhlášení, evidenci a označování chráněných území.

Souhrnný přehled činnosti OSS

V roce 2018 vydal odbor státní správy 751 závazných stanovisek (především ke stavební činnosti) a 570 správních rozhodnutí (zejména ke kácení dřevin mimo les). Celkově pracovníci odboru odeslali 2688 písemností, k nimž patří kromě výše zmíněných rozhodnutí a závazných stanovisek také např. oznámení o zahájení řízení, výzvy k doplnění podání, stanoviska k územně plánovacím dokumentacím, stanoviska k dotčení soustavy Natura 2000 – EVL a PO Krkonoše, konzultační stanoviska apod.

Za celý rok přijal odbor státní správy celkem 4885 písemností (podání, rozhodnutí stavebních a vodoprávních úřadů, protokolů z ústních jednání, jichž se pracovníci odboru účastnili aj.).

V 17 rozhodnutích o stanovení výše odvodů za odnětí ze zemědělského půdního fondu byly předsány odvody ve výši 236.058 Kč. Ve 24 rozhodnutích sankční povahy (přestupky fyzických a právnických osob) byly uloženy pokuty ve výši 296.000 Kč a náhrady nákladů řízení ve výši 9.000 Kč.

Přípravné práce na návštěvním řádu a nové zonaci

V souvislosti s poslední „velkou“ novelou zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (vydané pod č. 123/2017Sb.), započala v roce 2018 intenzivní příprava nové zonace Krkonošského národního parku. Její návrh bude projednáván a snad i přijat v roce 2019.

Začala také příprava návštěvního řádu. Návštěvní řády vydané podle dosavadních předpisů platí podle přechodných ustanovení výše jmenované novely nejdéle 3 roky ode dne nabytí účinnosti novely (tedy nejdéle do 30.5.2020). Návštěvní řád bude mít nově podobu jak papírovou, tak elektronickou, bude platit povinnost zveřejnit jej ve formě elektronického dokumentu na internetových stránkách Správy KRNAP. Nebude se jednat o opatření obecné povahy jako doposud, ale vlastně o seznam podmínek omezení a výčet turistických a rekreačních činností, které jsou na území národního parku zakázány nebo omezeny právními předpisy, opatřeními obecné povahy nebo rozhodnutími vydanými podle zákona o ochraně přírody a krajiny nebo podle jiných zákonů (např. lesního, o požární ochraně, vodního apod.).

Návštěvník by se tedy o všech omezeních a zákazech, které pro něj platí na území národního parku, měl dozvědět na jednom místě. Projednávání a přijetí jednotlivých opatření obecné povahy, která budou regulovat jednotlivé rekreační aktivity (cykloturistiku, horolezectví, splouvání vodních toků, apod.) a vjezd motorových vozidel na území KRNAP mimo silnice a místní komunikace se předpokládá v roce 2019 a začátkem roku 2020.

6. EKOLOGICKÁ VÝCHOVA A PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

KRNAP má nového šéfa. Stal se jím Robin Böhnisch

Ministr Brabec jmenoval nového ředitele Správy Krkonošského národního parku, s účinností od 1. ledna 2018 se jím stal Robin Böhnisch. Ve funkci nahradil Jana Hřebačku, který se po necelých deseti letech v čele Správy KRNAP rozhodl přijmout novou pracovní výzvu. Ministr Richard Brabec uvedl nového ředitele do úřadu 2. ledna 2018.

Robin Böhnisch uspěl ve standardním výběrovém řízení, které Ministerstvo životního prostředí na pozici ředitele Správy Krkonošského národního parku vyhlásilo 1. listopadu 2017. Přihlásilo se do něj celkem 9 kandidátů, do druhého kola jich postoupilo osm. Výběrová komise se shodla na tom, že letos se přihlásila řada skutečně kvalitních uchazečů, ovšem nejpřesvědčivějším z nich byl právě Böhnisch.

„Věřím, že nově zvolený ředitel plynule naváže na úspěšnou éru svého předchůdce a udrží nastavený kurz. Stejně jako u Jana Hřebačky, kterému bych ještě jednou rád poděkoval za jeho odvedenou práci, také v případě Robina Böhnische spoléhám na jeho odborné, manažerské a v této funkci i tolik potřebné diplomatické schopnosti při komunikaci s nejrůznějšími zájmovými skupinami,“ podotýká na adresu nového ředitele Správy Krkonošského národního parku ministr Richard Brabec.

Robin Böhnisch je rodákem z krkonošských Mladých Buků, vystudovaným učitelem s doktorátem v oboru biologie s didaktikou na Pedagogické fakultě UK v Praze, mj. členem České botanické společnosti a Rady Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, 14 let působil jako poslanec Poslanecké sněmovny PČR. Poslední čtyři roky zastával funkci předsedy parlamentního výboru pro životní prostředí.

„Děkuji výběrové komisi a panu ministrovi za projevenou důvěru. Velmi se těším na spolupráci se skvělým týmem Správy KRNAP, který Jan Hřebačka vybudoval. K práci mého předchůdce mám velký respekt a doufám, že na ni plynule naváže. V nadcházejícím období nás čeká příprava nové zonace národního parku a celá řada dalších kroků, jejichž úspěšnost bude mimo jiné záviset také na udržení výborných vztahů Správy a krkonošských obcí. Ochrana unikátního kusu severské přírody uprostřed Evropy je konec konců naším společným zájmem,“ říká nově jmenovaný ředitel Böhnisch.

Poznámka: Krkonošský národní park vznikl jako vůbec první český národní park v roce 1963. Jeho současná rozloha je 550 km² včetně ochranného pásma. Území parku je rozdělené do tří zón. V každé z nich platí jiný ochranný režim.

Padesát let časopisu Krkonoše – Jizerské hory

Už celou polovinu století má za sebou časopis Krkonoše – Jizerské hory, regionální měsíčník o přírodě a lidech, který vydává po celou dobu jeho existence Správa Krkonošského národního parku. Historicky první číslo mělo svou uzávěrku 10. února roku 1968.

Prvním šéfredaktorem časopisu v roce 1968 byl Jiří Sehnal a v redakční radě tehdy zasedli nositelé zvučných jmen – vedle otců zakladatelů Krkonošského národního parku Josefa Fanty a Vladimíra Šatného také historik Miloslav Bartoš, ekolog Jan Čeřovský – několik let člen rady Světového svazu ochrany přírody IUCN, náčelník krkonošské Horské služby Otokar Štětka či spisovatelka Marie Kubátová.

Tradiční populárně naučný časopis se širokým záběrem zpřístupňuje vědecké poznatky o přírodě hor a informuje nejen o činnosti Správy KRNAP, ale i o historii, kultuře a osobnostech regionu. Pravidelnou součástí jsou rozhovory, čtenářské soutěže, zajímavosti a tipy na výlety. Tvář časopisu vytvářejí rovněž krajinářské fotografie předních autorů. V 51. ročníku redakce zahajuje encyklopedický seriál o fotografech Krkonoš od počátku fotografie až po současnost a připravuje fotosoutěž pro veřejnost.

Pokračuje mozaika rozhovorů s pamětníky, příběhy Horské služby Krkonoše a nezapomeneme ani na to, jak region ovlivnily události, jejichž „osmičková“ výročí se letos připomínají. Nedílnou součástí je blok článků z Jizerských hor a jejich podhůří a informace z polských Krkonoš.

„V letošním výročním roce chystáme také několik akcí pro naše čtenáře, které zatím nechám zahalené rouškou tajemství. Ale včas se o nich veřejnost dozví v médiích, na webu KRNAP i časopisu i na našem profilu na Facebooku,“ slibuje s úsměvem šéfredaktor Jiří Bašta.

Krkonoše – Jizerské hory mají být trvalým zdrojem dobře dostupných kvalitních informací, a proto byl počátkem roku na novou technologii převeden web krkonose.krnep.cz, se všestranně prohledávatelným rejstříkem, obsahujícím statisíce údajů o všech článcích od roku 1968 a plné texty článků od jara 2003.

V současnosti jde o jeden z nejstarších nepřetržitě vydávaných titulů podobného zaměření. První číslo vlastivědného časopisu o Krkonoších a Podkrkonoší začala Správa KRNAP připravovat přesně před padesáti lety. Byl to čtvrtletník o 32 černobílých stranách v barevné obálce. Od roku 1978 vychází jako měsíčník, od roku 1995 částečně barevný, v roce 2002 jsou přibrány Jizerské hory a od roku 2006 obsahuje 52 plně barevných stran včetně obálky.

Předplatné časopisu si lidé mohou nejjednodušeji objednat e-mailem na adrese predplatne@krnap.cz, či telefonicky na čísle 499 456 333.

Z Harrachovské desítky se stává stovka

Harrachovská desítka je historická zajímavost. V roce 1929 byla na Bílém kopci nad Harrachovem vysázena modřínová číslice „10“. Měla připomenout desáté výročí vyhlášení republiky. V letošním roce slavíme 100. výročí založení státu a při této příležitosti Správa KRNAP a město Harrachov doplní původní číslici „10“ ještě o jednu „0“.

„Ve dnech 11. a 12. listopadu 1925 nárazový severovýchodní vítr způsobil na Harrachovsku polomy a vývraty nebývalého rozsahu. Nejvíce poškozené dřevní hmoty bylo zpracováno na tehdejší polesí Nový Svět, největší škody byly na Bílém kopci. Po likvidaci kalamity přišla na řadu obnova lesa. Práce se zalesňováním skončily v roce 1928. A protože to bylo v roce desátého výročí vyhlášení republiky, byla na Bílém kopci vysázena velká desítka z modřínů,“ uvádí Petr Kadleček, bývalý lesník a emeritní spolupracovník Správy KRNAP.

Číslice jsou 100 m vysoké a vynikají zvláště na podzim, kdy se žluté modříny krásně vyjímají v zeleni okolních smrků. Nejlépe jsou vidět z protějšího Sachrova kopce. Není zcela známo, kdo o její výsadbě rozhodl. Přednostou lesní správy byl v té době lesmistr Otto Šmíd a lesním na polesí Nový Svět Josef Cívín. V pamětníku lesní správy byla pouze strohá poznámka: „V polesí Nový Svět byl založen na oslavu desetiletí trvání republiky jubilejní modřínový háj na úpatí Bílého vrchu v podobě 100 m vysoké číslice „10“, jehož plocha v rozích byla zajištěna kamennými hranoly.“

K vytvoření číslice 100, na počest letošního výročí založení státu, je zapotřebí provést těžební zásah v hranicích budoucí číslice „0“ a poté vytvořit podsadbu modřínem opadavým v počtu 3 000 ks/ha. Přiřazená číslice „0“ bude mít stejné rozměry jako současná číslice „10“. V příštím roce pak lesníci provedou i další výchovné zásahy v hranicích stávající číslice „10“ a nato bude provedena nová výsadba.

Cenu ředitele Správy KRNAP za rok 2017 získalo šest oceněných

Při v pořadí osmém předávání Cen ředitele Správy KRNAP¹ se laureáty stala šestice význačných osobností, které přispěly k rozvoji Krkonoš a povědomí o našich horách. Jsou jimi lesník Antonín Jurásek, historik Miloslav Bartoš, bývalý náčelník Horské služby Krkonoše Jiří Dunka, pedagog Aleš Suk a bývalí členové Horské služby Jan Messner a Štefan Spusta, in memoriam.

Smyslem tohoto ocenění je vyzdvihnout lidi, kteří svým životem a prací znamenají či znamenali přínos pro Krkonoše. „Letos zažívám první předávání Cen ředitele Správy KRNAP v pozici ředitele a musím říci, že pro mne bude potěšením ocenit letošní laureáty. Jsou to velké osobnosti,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. Nominace laureátů Ceny ředitele Správy KRNAP posílala v hojných počtech veřejnost. V letošním roce Výbor² vybíral ze dvou desítek návrhů.

Laureáti, resp. jejich zástupci převzali z rukou ředitele Správy KRNAP Robina Böhnische ceny v podobě Krakonoše. Ty vyrobil jako drátěné plastiky Ladislav Šlechta z Harrachova technikou smyček. Předlohou mu bylo nejstarší vyobrazení Krakonoše tak, jak jej známe z Hellwigovy mapy Slezska z roku 1561. K výrobě jedné sošky bylo zapotřebí přibližně 30 metrů železného taženého žíhaného drátu, který musí být pro potřeby pletení tvárný a měkký. Výroba jednoho Krakonoše zabrala více než 30 hodin.

Krátké videoportréty všech oceněných najdete na:

<https://www.youtube.com/watch?v=vHI0hIbAh6E&feature=youtu.be>

Cenu ředitele Správy KRNAP již obdrželi:

- za rok 2010: Josef Fanta, významný odborník na problematiku lesa
Pavel Klimeš, krajinný ekolog
Valerián Spusta, lavinový specialista a dlouholetý horský záchranář
Jiří Bruník, in memoriam, fotograf Krkonoš
- za rok 2011: Marie Kubátová, spisovatelka
Theodor Lokvenc, významný lesnický odborník
Jiří Havel, fotograf
Oldřich Lábek, in memoriam, lesník, bývalý ředitel Správy KRNAP
- za rok 2012: Miroslav Klapka, první ředitel Správy KRNAP
Miroslav Chadim, bývalý člen Horské služby
Čestmír Klos, novinář a bývalý redaktor časopisu Krkonoše
Josef Šourek, in memoriam, botanik
- za rok 2013: Jana a František Tauchmanovi, vedoucí folklorního souboru Špindleráček
Jaroslav Koldovský, dlouholetý člen Horské služby Krkonoše
Jan Štursa, botanik a bývalý ředitel Správy KRNAP
Otokar Štětka, in memoriam, první náčelník Horské služby Krkonoše
- za rok 2014: Jan Vaněk, zoolog
Slávka Hubačíková, lidová vypravěčka

¹ Cena ředitele Správy Krkonošského národního parku vyzdvihuje osobnosti, které svojí prací, výkony či občanskými aktivitami představují či představovaly významný přínos pro Krkonošský národní park či Krkonoše jako region.

² Výbor Ceny ředitele Správy KRNAP se skládá z vedoucího oddělení styku s veřejností (Radek Drahný), náměstka ředitele (Jakub Kašpar), předsedy Svazku měst a obcí (Jan Sobotka) a zástupce Horské služby Krkonoše (Pavel Jirsa).

Jaroslav Hovorka, bývalý člen Horské služby

Jan Materna, zoolog

Jiří Novák, in memoriam, bývalý ředitel Správy KRNAP

za rok 2015: Jan Jeník, botanik

Josef a Jarmila Waldmannovi, organizátoři kulturního dění v Pasekách nad Jizerou

Milena Kociánová, geobotanička

Roman Odvárko, dlouholetý člen Horské služby Krkonoše

Vladimír Šatný, in memoriam, bývalý vedoucí odboru ochrany přírody Správy KRNAP

za rok 2016: Petr Kadleček, lesník

František Krahulec, botanik

Miroslav Kubát, starosta Jablonce nad Jizerou

Tomáš Filka, dlouholetý člen Horské služby Krkonoše

Josef Sekyra, geolog, in memoriam

Hledá se Partner Krkonošského národního parku

Správa KRNAP realizuje projekt Partner Krkonošského národního parku. Cílem projektu je získat v Krkonoších partnery a společně s nimi řešit některé problémy v ochraně přírody, podpořit regionální identitu, patriotismus, ekologickou výchovu a udržovat Krkonoše čisté. Projekt je podpořen prostředky z programu Interreg V-A Česká republika – Polsko.

„Jedním z našich hlavních a přirozených partnerů jsou zdejší boudaři a na ně je zaměřen i tento projekt,“ říká ředitel Správy Krkonošského národního parku Robin Böhnisch. „Projekt Partner Krkonošského národního parku má za cíl naší společnou aktivitou řešit problém, který trápí nás všechny, a to jsou odhozené odpadky po horách,“ dodal. „I historie vzniku projektu je sama o sobě zajímavá. Správu KRNAP trápily odpadky na horách a hledala řešení a zároveň nás ve stejný čas oslovila skupina boudařů, kteří viděli stejný problém a také hledali řešení. Spojili jsme proto naše síly, připravili projekt a nyní máme finanční prostředky na řadu aktivit, které by měly horám pomoci,“ upřesnil Böhnisch.

Problém Krkonoš spočívá ve velkém množství odpadků zanechaných/pohozených návštěvníky v přírodě národního parku. Toto množství je ohrožením křehké přírody a z pocitového, vizuálního a morálního hlediska nepřispívá k pohodě. Právě tu návštěvníci při návštěvě KRNAP očekávají. Problém má dvě roviny: první je, aby návštěvníci odpadky v terénu nezanechávali, druhou rovinou je úklid již pohozených odpadků z terénu. První rovinu chceme řešit mimo jiné reklamní kampaní, aby široká veřejnost přijala pravidlo, že je třeba si odnést, co si do přírody přinášíme, že i malé procento neukázněných návštěvníků zanechávajících na horách nepořádek je při obrovském množství návštěvníků, přijíždějících každý rok, opravdu velký problém. Druhou rovinu pomáháme řešit 2× ročně hromadnými akcemi Čisté Krkonoše, při nichž řádově stovky lidí (včetně všech pracovníků Správy KRNAP) vyrážejí do terénu, aby vysbíraly odpadky nebo zlikvidovaly černé skládky. Na partnerských boudách budou mít návštěvníci možnost odhodit odpadky sesbírané v blízkosti cest do boxů na tříděný odpad nebo do smíšeného kontejneru a budou moci využít toalety. Motivačním prvkem ke sběru odpadků bude hra propojující chytré telefony, sociální sítě a trasu výletu skupiny či jednotlivce. Je to sice zvláštní a možná nepřitažlivé téma, ale odpadky v Krkonoších jsou pouze komplexně řešitelný problém.

V rámci projektu budou partnerské objekty označeny tabulkou Partner KRNAP. Obsahem partnerství je nejenom spolupráce v boji s odpadky, ale i vzájemná propagace. Správa KRNAP navíc proškolí tým 10 dobrovolníků-lektorů (externistů), tzv. ambasadorů, kteří budou docházet na boudy přednášet základní

informace o Krkonošském národním parku. Školy v přírodě, lyžařské výcviky či jiné organizované skupiny návštěvníků se tak dozvědí zajímavé a důležité informace o krajině a přírodě, kam přijely.

Projekt Partner Krkonošského národního parku pomůže řešit dlouhodobý problém Krkonoš, kterým jsou pohožené odpady, a zároveň přispěje k prohloubení vztahů mezi Správou KRNAP a místními podnikateli.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Ředitel Böhnisch získal Cenu Josefa Vavrouška

V letošním roce Cenu Josefa Vavrouška za výjimečný počín získal současný ředitel Správy Krkonošského národního parku [Robin Böhnisch](#). Smyslem Ceny Josefa Vavrouška je ocenit konkrétní činy pro zdravé životní prostředí a udržitelný rozvoj. Cenu uděluje Nadace Partnerství. V roce 2018 se jedná o dvacátý druhý ročník

Loni svou 14letou éru poslance zakončil prosazením dvou důležitých zákonů – o ochraně přírody a krajiny a ochraně zvířat, které se staly hlavním důvodem jeho letošní nominace. První zákon posílil ochranu národních parků a hlavně: potvrdil, že jejich účelem je vybrat několik částí české krajiny a ponechat jí divoké přírodě, kam lidé budou chodit jenom na návštěvu. Druhý zákon řešil, že součástí našeho soužití se zvířaty napříště nebudou nedůstojné a zbytečné kožešninové farmy. Robin Böhnisch nebyl jediným proponentem – koneckonců ani autorem – obou zákonů. Ale nejtěžší není normu sepsat. Nejtěžší a nejdůležitější je provést ji parlamentním rozhovorem různých společenských hodnot, postojů a priorit. A právě tady klíčovou roli sehrál jeho přístup k politické práci.

„Nejen u dvou loňských zákonů dokázal vést jednání s klidem a rozvahou i tam, kde by ledaskdo dávno bouchal do stolu nebo dveřmi. Ve sněmovně měl nemalou autoritu, protože umí mluvit se všemi včetně protivníků a politických konkurentů,“ uvedl Vojtěch Kotecký, který jej nominoval. „Robin Böhnisch v parlamentu mnohokrát ukázal, že dokáže postavit mosty, které nejenže spojují dva břehy, ale také pevně drží. Právě v Krkonoších – kraji, kde se s přírodou potkává opravdu hodně, hodně lidí – je pro něj místo jako dělané. Ředitel musí národní park vést tak, aby ambiciózně chránil přírodu a přitom se uměl domluvit,“ dodal.

„Děkuji všem, kteří se podepsali pod mou nominací,“ zahájil ředitel Böhnisch svůj projev. „Při pohledu na seznam dosavadních nominovaných i laureátů Ceny Josefa Vavrouška musím s uspokojením konstatovat, že toto ocenění míří často do Krkonoš. Ať už přímo k lidem krkonošským, nebo zprostředkovaně k osobnostem, které mají Krkonoše hluboko v srdci, i když třeba bydlí v jiném koutě Česka,“ dodal. Laureátem Ceny se v roce 2014 stal jeden ze zakladatelů Krkonošského národního parku prof. Josef Fanta a v letošním roce byl nominovaný i bývalý ředitel Správy KRNAP Jan Hřebačka. Ve svém projevu ředitel Böhnisch také vyzdvihl aktivitu osobností z nevládního sektoru, které se velmi angažovaly při vzniku a prosazování obou výše uvedených zákonů.

V Krkonoších platí zákaz používání dronů

V souvislosti s loňskou novelou zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, vstoupil v platnost také zákaz používání dronů na území všech českých národních parků. Dronů v posledních letech zásadně přibývá a zákon tak reagoval na aktuální vývoj s cílem zabránit zbytečnému rušení živočichů, především ptáků, ale také zajištění klidu návštěvníků národního parku. V Krkonoších se však stále

setkáváme s porušováním tohoto zákazu – možná i z neznalosti – a s nadcházející letní sezonou lze očekávat, že přestupků přibude.

Provozování letadel způsobilých létat bez pilota (tzv. "dronů", ale i tzv. "čínských balónů štěstí" či podobných zařízení) a modelů letadel platí na celém území národního parku, s výjimkou zastavěných území a zastavitelných ploch obcí. Tato činnost je na území národních parků zakázána s účinností od 1. 6. 2017. Porušení tohoto zákazu je přestupkem, za nějž mohou strážci parku na místě uložit napomenutí nebo pokutu až do výše 10 000 Kč.

Bezpilotní letadla (rovněž uváděná jako nepilotované létající systémy, drony, UAS, UAV aj.) v současnosti poskytují, díky rychlému technickému rozvoji, dříve nereálné, kvalitnější a finančně příznivější možnosti při výzkumu geomorfologických jevů, vegetačního krytu či biologie a chování různých druhů živočichů, v ochraně přírody při kontrole dodržování podmínek stanovených pro rozličné činnosti a podobně. Současně nabízejí i široké využití pro komerční a soukromé účely (např. reklamní či soukromé fotografování/filmování v krajinářsky atraktivních chráněných územích, fotografování volně žijících živočichů, aktivních ptačích hnízd atd.). Na druhé straně jsou bezpilotní letadla zdrojem rizik a problémů, které jsou v rozporu s cíli ochrany a posláním národního parku (např. rušení a ohrožení volně žijících živočichů, rušení návštěvníků, střety s jinými létajícími prostředky) a skýtají i četné možnosti zneužití (zásahy do soukromí, průmyslová špionáž apod.). Výše uvedená rizika jsou umocněna relativní finanční dostupností těchto systémů a tudíž velkou pravděpodobností jejich širokého rozšíření a používání v blízké budoucnosti. Poznatky o vlivech bezpilotních letadel na přírodní prostředí, zejména živočichy, jsou přitom zatím velmi kusé a nedostatečné.

V posledních měsících docházejí na Správu KRNAP stále četnější žádosti o výjimku s provozováním bezpilotních letadel na území národního parku pro rozličné účely – vědecké, komerční i ryze soukromé. S ohledem na to, že se jedná o aktivity zakázané a s potenciálně negativními dopady na předmět ochrany národního parku, Správa KRNAP bude, při respektování principu předběžné opatrnosti, výjimku k provozu dronů nad územím parku povolovat pouze ze závažných důvodů (např. zajištění bezpečnosti osob, relevantní vědecký výzkum).

Současně je třeba dodat, že pravidla pro provoz dronů upravuje i zákon o civilním letectví (zejm. nesmí být ohrožena bezpečnost létání ve vzdušném prostoru, stavby a osoby na zemi a životní prostředí). Podrobnosti o používání bezpilotních letadel najdete na stránkách Úřadu pro civilní letectví: <http://www.caa.cz/letadla-bez-pilota-na-palube>. Stejný zákaz také platí na polské straně Krkonoš.

„Borůvkové opatření“ letos poprvé platit nebude

Správa Krkonošského národního parku 17 let po sobě omezovala z důvodu ochrany přírody vstup do některých oblastí v Krkonošském národním parku. Situace v posledních dvou letech ukázala, že dříve negativní jev – masivní sběr borůvek – už pominul. Není tedy nadále nutné speciálním opatřením zpřísnovat omezení platná v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Nadále bude platit zákaz vstupu do volného terénu pouze v 1. zóně KRNAP.

„Číslo hovoří jasně. Pokud jsme v roce 2007 zahájili v souvislosti se sběrem borůvek v zakázaných lokalitách 93 správních řízení, tak v roce 2016 to nebylo žádné a v roce 2017 pak 4 správní řízení³,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. „Stejný vývoj má i počet uložených pokut. Před pěti lety to bylo několik desítek, v posledním roce strážci na místě uložili jen 5 pokut,“ dodal. „Místní obyvatelé si za dobu platnosti tohoto omezení našli místa, kam legálně mohli na borůvky chodit a nájedzy zahraničních sběračů už pominuly,“ upřesnil Böhnisch.

V loňském roce skončila platnost posledního opatření obecné povahy č. 1/2015, které omezovalo přístup veřejnosti do některých lokalit Krkonošského národního parku a které reagovalo na dřívější masivní devastaci Krkonoš „profesionálními“ sběrači borůvek. S ohledem na dramatický pokles počtu

³ Počty zahájených správních řízení v souvislosti s „borůvkovým opatřením“ za posledních 10 let: 2006 – 56, 2007 – 93, 2008 – 49, 2009 – 12, 2010 – 12, 2011 – 24, 2012 – 0, 2013 – 5, 2014 – 1, 2015 – 6, 2016 – 0, 2017 – 4

přestupků, tak Správa KRNP nebude pokračovat v prodlužování daného omezení a nadále bude spoléhat pouze na omezení vycházející z platného zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.

Tento zákon zakazuje vstup mimo značené cesty v 1. zóně KRNP. Vzácné lokality jako například Labská louka, Kotel, Labský důl, Černohorské rašeliniště, Úpské rašeliniště, Obří důl, Studniční a Luční hora tak jsou pochopitelně nadále nepřístupná a chráněná tímto zákonným omezením. Strážci KRNP nadále budou tyto lokality bedlivě hlídat a případné přestupky okamžitě řešit.

Ukončením platnosti „borůvkového opatření“ tak bude legální sbírat borůvky například na Světlé, Pomezním nebo Lesním hřebeni.

Obnovili jsme křížek v Suchém dole

Správa Krkonošského národního parku pečuje nejenom o přírodní, ale i kulturní dědictví Krkonoš. Právě proto jsme v letošním roce kompletně zrekonstruovali 156 let starý křížek v Suchém dole pod Rýchorami.

Opravu litinového křížku a kamenného podstavce realizovalo trutnovské kamenictví Beneš. Zrestaurován byl i německý nápis. Podobně jako na jiných drobných sakrálních památkách se i zde objevuje kuriozita svědčící o tom, že lidé, kteří nápis zhotovovali, nejspíše neuměli číst. Svědčí o tom záměna písmen "d" a "b".

Překlad uvedeného textu je: "Člověče, nechod' okolo bez pozdravu a pamatuj, že Ježíš je tvůj spasitel. Vybudován od Franze Fucknera a jeho manželkou Johannou v roce 1862."

Kavánova opona byla zrestaurována

Krkonošské muzeum Správy KRNP v Jilemnici je domovem jedinečného výtvarného díla. Obraz Kotel v Krkonoších namaloval uznávaný český krajinář František Kaván jako oponu pro křížlické ochotníky. Od roku 1955, kdy byl obraz nalezen na půdě jednoho horského hostince, zdobí vstupní halu jilemnického zámku. Nyní se toto monumentální dílo dočkalo zrestaurování.

Obraz Kotel v Krkonoších, namaloval Kaván v roce 1895 temperou na plátně je o rozměrech 220 × 440 cm a váží 350 kg. Tvorbu obrazu jako své opony si objednali ochotníci z Křížlic. Přestože my dnes toto dílo obdivujeme a považujeme je za unikátní, zadavatel prací – křížličtí ochotníci – zřejmě mnoho nadšení z výsledku nebyli. Motiv, který Kaván vybral – krajina s Kotlem – přesně nevystihoval jejich představu, která zřejmě byla spíše figurální. Kavána snad měli přímo obvinít z jeho touhy pochlubit se krajinářským uměním. Důsledkem tohoto sporu je dodnes krásně čitelný vzkaz malíře v pravém dolním rohu obrazu „Ani pro chloubu, ani pro troubu!“, který alespoň takto symbolicky odsoudil tamní ochotníky.

Právě v důsledku tohoto sporu zůstalo mistrovské dílo svinuto a uloženo na půdě křížlické hospody, kde bylo zapomenuto. Znovuobjeveno byla až v roce 1955. Od té doby je součástí výzdoby Krkonošského muzea v Jilemnici.

Jeho podoba je po desetiletích potměšilá a zašlá. „Od plánovaného restaurování si slibujeme, že se opět objeví nádherné Kavánovo světlo,“ říká ředitel muzea Jan Luštinec. „Očekáváme, že rozdíl bude markantní a těšíme se na to, až jej ke konci tohoto roku restaurovaný opět ukážeme veřejnosti,“ dodal.

Odbornému restaurátorskému zásahu předcházela logisticky složitý proces sejmutí obrazu z rámu. Nejprve bylo nezbytné sundat obraz, spustit jej dolů a bezpečně uložit. Poté byl rozebrán rám a celý komplet byl naložen na nákladní vůz. Celé dílo bylo převezeno do specializované restaurátorské dílny v Praze. Obdobně náročným způsobem se po několika měsících zrestaurovaný obraz vrátil na své původní místo v chodbě jilemnického zámku.

Restaurování Kavánova obrazu Kotel v Krkonoších je součástí projektu Zvýšení ochrany a zpřístupnění sbírkových fondů Krkonošského muzea – Jilemnice, který podpořila Evropská unie v rámci Integrovaného regionálního operačního programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Ted' už to víme přesně – české Krkonoše mají přes 11 milionů návštěv ročně

Že Krkonošský národní park patří k nejnavštěvovanějším chráněným územím v Evropě – v přepočtu na plochu i v absolutních číslech – víme už dlouho. Nyní známe přesná data, která ukazují, že návštěvníků nejvyšších hor naší republiky je ještě víc, než jsme si mysleli. V roce 2017 navštívilo Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo 3 657 254 lidí, kteří zde dohromady strávili 11 324 528 tzv. „osobodní“.

Vyplývá to z dat mobilních operátorů, očištěných o místní obyvatele i ty, kdo pravidelně dojíždějí za prací. Také lidé, kteří u sebe nosí víc mobilních telefonů a dalších přístrojů se SIM kartami, jsou započítáni pouze jednou. „Dlouhodobě jsme odhadovali, na základě dostupných údajů, že se návštěvnost české strany Krkonoš pohybuje zhruba na úrovni 6 milionů osobodní. Přiznám se, že tento přesný údaj za rok 2017 nás docela překvapil,“ říká ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch. Velmi vysoká, a to i v evropském kontextu, zůstává návštěvnost, i pokud vezmeme v úvahu pouze území samotného národního parku – tedy bez vnějšího i vnitřních ochranných pásem. Samotný KRNAP navštívilo loni 1 027 628 lidí, kteří tu strávili 4 658 248 osobodní.

Z dat, která Správa KRNAP získala v rámci probíhajícího socioekonomického výzkumu návštěvnosti od společnosti CE Traffic (která na výzkumu spolupracuje s hlavním dodavatelem, společností MindBridge Consulting Praha), vyplývá, že průměrný návštěvník národního parku zde stráví 3,84 dne (2,75 noci).

„Návštěvnost Krkonoš je obrovská. Je skvělé, že lidi mají Krkonoše rádi. Na nedostatek zájmu návštěvníků si určitě nemůžeme stěžovat. Spolu se Správou KRNAP se chceme snažit, aby ti, kdo sem jezdí, tady zůstávali déle – spíš, než sem lákat stále nové návštěvníky. I my pracujeme na tom, abychom turistům představili méně známá přesto jedinečná místa Krkonoš a možnosti k zajímavému trávení volného času i v nižších partiích hor a blízkém podhůří tak, aby stálo za to více lidem tady zůstat delší dobu,“ říká ředitelka kanceláře Svazku měst a obcí Krkonoše Eva Šulcová.

„Samozřejmě nás zájem o Krkonoše moc těší a pro místní obyvatele a ekonomiku je turismus zásadní. Ale Krkonoše nejsou nafukovací, zdejší příroda už nemůže moc napínat své limity a jak pro přírodu, tak pro zdejší podnikatele je každopádně mnohem přínosnější návštěvník, který se tu ubytuje a stráví tu několik dní, než davy, které by sem jezdily jen na otočku,“ říká náměstek ředitele Správy KRNAP pro vnější vztahy Jakub Kašpar.

Z dat za rok 2017 také vyplývá, že zahraniční návštěvníci tvoří 25 % návštěvníků národního parku (a cca 30 % návštěvníků celých Krkonoš). Turisté, kteří v Krkonoších přenocují, tvoří pouze 40 % návštěvníků Krkonoš, zatímco výletníci, kteří přijedou jen na jediný den, činí celých 60 % návštěvnosti. Případě celých Krkonoš tvoří jednodenní návštěvníci 52 %, vícedenní 48 %.

Data ukazují, že pro Krkonoše jako celek, i pro samotný národní park, je stále nejintenzivnější sezónou zimní období, ovšem rozdíl oproti letním prázdninám se zřejmě snižuje. Jarní a podzimní víkendy návštěvností dotahují letní prázdniny. Úplně největší počet lidí v roce 2017 navštívil Krkonoše o svatováclavském víkendu, který překonal i období po Štědrém dnu a přelom roku. Pokud jde o rozdělení návštěvníků mezi západ, střed a východ Krkonošského národního parku, je zhruba rovnoměrné s mírnými rozdíly v pořadí nejnavštěvovanější střed (384 220 lidí, 1 769 412 osobodní), poté východ (335 951 lidí, 1 485 784 osobodní) a nakonec západ (308 456 lidí, 1 403 052 osobodní).

Od začátku letošního ledna probíhá také dotazování návštěvníků přímo v terénu na české i polské straně státní hranice. Zatím známe pouze výsledky letního dotazování a vypadají velmi zajímavě, nicméně názory a postoje návštěvníků v dalších ročních obdobích se mohou významně lišit, proto tuto hlavní část výzkumu budeme komentovat, až budou výsledky kompletní a zpracované, tedy na konci léta 2019. Prosíme návštěvníky, aby tazatelům vycházeli vstříc a našeho výzkumu, budou-li o to požádáni, se zúčastnili. Velice za to děkujeme, protože názory návštěvníků Krkonoš jsou pro nás velice podstatné.

Výzkum je totiž součástí rozsáhlejšího projektu „Společný přístup k péči o KRNAP/KPN“, na kterém pracujeme společně s polskými kolegy a jehož hlavním výstupem bude společná strategie péče o oba národní parky pro několik příštích desetiletí. Projekt je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

7. FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ SPRÁVY KRNPAP

Rozbory hospodaře lze nalézt ve speciální excelové příloze ročenky.

8. KONTAKTY, ADRESY

Správa Krkonošského národního parku Dobrovského 3 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 111 (ústředna)	Hlavní informační centrum náměstí Míru čp. 223 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 761, 499 421 474
Informační středisko 543 51 Špindlerův Mlýn tel.: 499 493 228	Informační středisko 512 46 Harrachov tel.: 481 529 118
Informační středisko 542 21 Pec pod Sněžkou tel.: 499 896 213	Krkonošské muzeum náměstí Míru 224 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 761, 499 421 474
Krkonošské muzeum Památník zapadlých vlastenců 512 47 Paseky nad Jizerou tel.: 481 523 609	Krkonošské muzeum Husova 213 543 11 Vrchlabí tel.: 499 456 708
Expozice Šindelka 512 46 Harrachov tel.: 481 528 310	Krkonošské muzeum Zámek 1 514 01 Jilemnice tel.: 481 543 041
Záchranná stanice pro handicapované živočichy Dobrovského 3 543 01 Vrchlabí tel.: 499 456 769	Územní pracoviště Harrachov 512 46 Harrachov 325 tel.: 481 528 105
Územní pracoviště Špindlerův Mlýn 543 51 Špindlerův Mlýn 275 tel.: 499 433 175	Územní pracoviště Černý Důl 543 44 Černý Důl 58 tel.: 499 440 420
Územní pracoviště Rezek 512 38 Vítkovice v Krkonoších 176 tel.: 481 582 723	Územní pracoviště Horní Maršov 542 26 Horní Maršov 111 tel.: 499 871 102
Územní pracoviště Pec pod Sněžkou 542 21 Pec pod Sněžkou 145 tel.: 499 896 214	

ROČENKA

Správy Krkonošského národního parku 2018

Připravil kolektiv autorů Správy KRNAP

Redakce: Mgr. Radek Drahný, MBA

Vydala: Správa KRNAP, Vrchlabí v roce 2019